

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 15 грудня 2023 р. № 1322
Київ

Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках

{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ
[№ 113 від 24.01.2025](#)}

Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Схвалити Стратегію утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року (далі - Стратегія), що додається.
2. Затвердити операційний план заходів з реалізації у 2023-2025 роках Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року (далі - операційний план заходів), що додається.
3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, обласним та Київській міській державним адміністраціям (військовим адміністраціям) забезпечити:
  - 1) виконання завдань та заходів операційного плану заходів у межах і за рахунок видатків, передбачених у державному та місцевих бюджетах на відповідний рік, та інших джерел, не заборонених законодавством;
  - 2) подання щороку до 1 квітня Міністерству молоді та спорту інформації про стан виконання операційного плану заходів.
4. Міністерству молоді та спорту:
  - 1) разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та подати до 1 листопада 2026 р. Кабінетові Міністрів України проект операційного плану заходів з реалізації у 2026-2028 роках Стратегії, до 1 листопада 2029 р. - проект операційного плану заходів з реалізації у 2029-2030 роках Стратегії;
  - 2) подавати щороку до 15 квітня Кабінетові Міністрів України звіт про стан виконання операційного плану заходів, операційного плану заходів з реалізації у 2026-2028 роках Стратегії, операційного плану заходів з реалізації у 2029-2030 роках Стратегії.
5. Визнати такими, що втратили чинність:

- 1) [постанову Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2016 р. № 999](#) “Про затвердження Типового положення про координаційну раду з питань національно-патріотичного виховання при місцевій державній адміністрації” (Офіційний вісник України, 2017 р., № 2, ст. 39);
- 2) [постанову Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2021 р. № 1295](#) “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2016 р. № 999” (Офіційний вісник України, 2021 р., № 98, ст. 6395).

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

Інд. 80

СХВАЛЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 15 грудня 2023 р. № 1322

СТРАТЕГІЯ утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року

Загальна частина

Існування та процвітання України неможливе без загального усвідомлення громадянами своєї національної та громадянської ідентичності. Відчуття такої належності до української нації як самобутньої спільноти, об'єднаної назвою, символами, історичною пам'яттю, суспільно-державними (національними) цінностями, зокрема українською мовою і народними традиціями, безпосередньо позначається на житті кожної людини.

Одним із пріоритетів діяльності держави та суспільства є відповідь на виклики і загрози, які в сьогоденних умовах здійснюють реальний вплив на формування національної свідомості.

Утвердження української національної та громадянської ідентичності громадян є одним із основних елементів формування здатності держави протистояти внутрішнім і зовнішнім безпековим загрозам, а отже, набуває особливого значення для сфери національної безпеки і оборони.

Розвиток національної свідомості суспільства повинен забезпечуватися на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), на прикладах героїчної боротьби Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, поваги до [Конституції](#) і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи, готовності до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України.

Ця Стратегія визначає напрями, цілі та основні завдання, що стоять перед державою, а також очікувані результати, механізми, заходи щодо проведення моніторингу реалізації Стратегії.

Цілі Стратегії відповідають принципам формування та шляхам реалізації державної політики, визначеним [Законом України](#) “*Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності*”.

Основними складовими державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є національно-патріотичне виховання, військово-патріотичне виховання, громадянська освіта.

Стратегія розроблена відповідно до

- положень Конституції України,
- Закону України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності”,
- Законів України “Про національну безпеку України”, “Про освіту”, “Про основи національного спротиву”, “Про забезпечення функціонування української мови як державної”, “Про закордонних українців”, “Про волонтерську діяльність”,
- Закону України “Про правовий статус та вшанування пам’яті борців за незалежність України у XX столітті”,
- Законів України “Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки”, “Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів”,
- Закону України “Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років”,
- постанови Верховної Ради України від 12 травня 2015 р. № 373-VIII “Про **вшанування** героїв АТО та **вдосконалення національно-патріотичного виховання** дітей та молоді”,
- Указу Президента України від 27 вересня 2021 р. № 487 “Про **Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства** в Україні на 2021-2026 роки”,
- Указу Президента України від 28 грудня 2021 р. № 685 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року “Про **Стратегію інформаційної безпеки**”,
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 710 “Про схвалення **Концепції розвитку громадянської освіти** в Україні” (Офіційний вісник України, 2018 р., № 80, ст. 2686; 2022 р., № 82, ст. 5052),
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 596 “Про схвалення **Стратегії популяризації української мови** до 2030 року “Сильна мова - успішна держава” (Офіційний вісник України, 2019 р., № 62, ст. 2159)
- та інших нормативно-правових актів.

1. Аналіз поточного стану у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, тенденції та обґрунтування щодо необхідності розв’язання виявлених проблем

Суттєвий вплив на соціально-економічну ситуацію в державі, а відповідно і на формування національної свідомості в цілому та її регіонах протягом останніх років чинять такі виклики і загрози, як збройна агресія проти України, яка здійснюється державою-окупантом, тимчасова окупація частини територій України, демографічна криза, епідемічна ситуація, проблеми у сфері освіти, науки, культури, відсутність єдиної системи національно-патріотичного виховання в регіонах. Все це відображається на розвитку демократичного суспільства.

У рамках ідеологічної концепції “руського міра” серед українського населення пропагувався наратив про “нерозривну єдність” з “братнім народом”, спільну історію, російську мову, культуру та православну віру. Так, наприклад, у 2021 році лише 72,1 відсотка молоді пишалися тим, що вони є українцями. При цьому 33,8 відсотка населення, яке проживає у східному регіоні, та 34 відсотки населення, яке проживає у південному регіоні України, відносили себе до громадян колишнього СРСР.

За результатами соціологічного дослідження громадянської ідентичності українців у 2022 році абсолютна більшість опитаних ідентифікує себе громадянином України - 94 відсотки, майже стільки ж - мешканцем свого регіону, половина ідентифікують себе європейцями, близько 30 відсотків - ні, “радянською людиною” вважають себе майже 10 відсотків.

Крім того, європейцями себе частіше вважає молодь, а “радянською людиною” - старші. Ще у 2020 році “тужили” за СРСР близько 32 відсотків, а позитивно оцінювали розпад цього історичного утворення 49 відсотків. У східному і південному регіонах України негативна оцінка розпаду СРСР переважала.

Результати проведених соціологічних опитувань переконують, що проблема ідентифікації населення себе українцями, зокрема за регіональним зрізом, існує, а її розв’язання потребує перманентних комплексних дій, спрямованих на довгостроковий результат щодо досягнення єдності в українському суспільстві шляхом подолання суперечностей соціокультурного, мовного, регіонального характеру на основі європейського та євроатлантичного курсу, консолідації суспільства навколо суспільно-державних (національних) цінностей.

Отже, існує нагальна потреба у здійсненні комплексу заходів, спрямованих на подолання постколоніальних та посттоталітарних деструктивних наслідків у свідомості населення України.

Важливим завданням у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності є поширення інформації про досягнення українців та їх внесок у скарбницю світової цивілізації, зокрема у сферах освіти, науки, культури, мистецтва, спорту, бізнесу, висвітлення внеску представників корінних народів, національних меншин (спільнот) України та громадян інших держав у боротьбу за державну незалежність і територіальну цілісність України.

Сьогодні українська мова перестала бути лише засобом комунікації. Продовжує зростати кількість тих, хто частіше розмовляє українською мовою вдома. У грудні 2022 р. зросла частка громадян, які вживають українську мову в повсякденному житті. Якщо у 2021 році цей показник становив 64 відсотки, то у 2022 році він зріс до 71 відсотка. Водночас рівень вживання російської мови знизився майже на 10 відсотків. Така динаміка є наслідком ефекту символічної відмови, свідомої ідентифікації населення себе українцями через мову.

Тенденція до ідентифікації себе як громадянина через мову обумовлює нагальність створення цілісного українськомовного простору, зокрема шляхом створення нового цифрового та культурного українськомовного продукту для різних вікових категорій та цільових груп.

Збройна агресія держави-окупанта проти України актуалізує питання підготовки фахових кадрів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. Зокрема, наявність фахівців такого напрямку дасть змогу побудувати ефективну навчально-виховну систему, метою якої є національно-патріотичне, військово-патріотичне виховання та громадянська освіта населення. Існує також потреба у підготовці фахівців, які будуть працювати з цивільним населенням, яке тривалий час проживало на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України (далі - тимчасово окупована територія).

Основними проблемами (викликами і загрозами) є:

- 1) відсутність механізму та системних підходів щодо підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

- 2) наявність підходів щодо підготовки фахівців, що не відповідають вимогам воєнного стану, перспективам післявоєнної відбудови країни та її європейської інтеграції;
- 3) відсутність програм підвищення кваліфікації, які б давали змогу закладам освіти, установам, що проводять освітню діяльність, забезпечити підготовку фахівців, орієнтованих на вимоги воєнного стану, перспективи післявоєнної відбудови країни та її європейської інтеграції, здатних пропагувати єдині проукраїнські наративи;
- 4) необхідність підготовки фахівців, які зможуть бути залучені до процесів реінтеграції населення тимчасово окупованої території.

В умовах, коли протягом останніх років окупаційні адміністрації держави-окупанта проводять цілеспрямовану політику знищення української національної та громадянської ідентичності, зокрема дітей та молоді, через формальну та неформальну освіту, повинні бути розроблені заходи та сучасні методи для збереження української національної та громадянської ідентичності. Додатково повинен бути забезпечений сталий зв'язок із населенням, яке проживає на тимчасово окупованій території.

Такі дії та заходи повинні бути спрямованими на руйнування упереджень і стереотипів, формування довіри у ставленні до населення України на підконтрольній Україні і тимчасово окупованій території, розвінчування пропаганди держави-агресора.

Розв'язання зазначених проблем може бути досягнуто шляхом модернізації мережі закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності, зокрема створення єдиної системи закладів з метою координації діяльності у зазначеній сфері, підготовки населення до захисту і оборони України, соціально-психологічної реабілітації військових та цивільного населення, яке потребує психологічного і фізичного відновлення.

Україна продовжує героїчний спротив неспровокованій збройній агресії держави-окупанта. Цей спротив має не лише військову, а і культурну складову, адже саме у війні за ідентичність вирішується питання суб'єктності української політичної нації. Сьогодні агресор цілеспрямовано реалізує лінгво-, етно- та культурицид на тимчасово окупованій території.

Система російської пропаганди створює та поширює дезінформацію як в Україні, так і в усьому світі, підриваючи довіру до України та викривлюючи сприйняття українців в інших країнах.

У цьому контексті варто виокремити проблему формування та реалізації єдиної державної інформаційно-просвітницької політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Зокрема, основними проблемами (викликами і загрозами) в інформаційній політиці є:

- 1) збільшення кількості глобальних дезінформаційних кампаній;
- 2) недостатній рівень медіаграмотності (медіакультури), зокрема в умовах стрімкого розвитку цифрових технологій.

У березні 2021 р. агенція “Info Sapiens” провела комплексне дослідження “Індекс медіаграмотності українців”. Його результати засвідчили, що медіаграмотність 15 відсотків українців є низькою, у третини (33 відсотки) - нижчою за середню, 44 відсотки аудиторії притаманний вищий за середній рівень медіаграмотності, і лише у 8 відсотків - високий. Цілком передбачуваним є високий рівень медіаграмотності у молоді 18-25 років (у них особливо добре розвинені цифрові компетенції) і низький серед старшої вікової групи 56-65.

Низький рівень медіаграмотності населення посилив маніпулятивні та інформаційні впливи держави-окупанта, що стало причиною сепаратистських настроїв серед населення в окремих регіонах.

В умовах такого інформаційного вакууму перебуває і населення з тимчасово окупованої території, яке фактично втрачає можливість реінтегруватися в українське суспільство. Для розв'язання зазначеної проблеми необхідним є розроблення механізму утвердження української національної та громадянської ідентичності у населення, що перебуває на тимчасово окупованій території.

Ураховуючи те, що формування світогляду людини здійснюється в період дошкільного та шкільного віку людини, особливої уваги потребують освітні програми дошкільної, повної загальної середньої та позашкільної освіти, зокрема включення до них питань української національної та громадянської ідентичності. При цьому впровадження освітніх програм сьогодні ускладнено міграційними процесами, втратою кадрового потенціалу, освітньої інфраструктури.

Формування української національної та громадянської ідентичності може здійснюватися саме через активну діяльність закладів позашкільної освіти, які на сьогодні потребують глобальної модернізації.

Формування у населення знань правил пожежної, мінної безпеки та цивільного захисту, алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, надання домедичної допомоги є вкрай необхідними і є пріоритетними завданнями військово-патріотичного виховання.

У цьому контексті варто окреслити дані щодо володіння вогнепальною зброєю. Сьогодні 44 відсотки опитуваних хотіли б бути власниками вогнепальної зброї і боєприпасів до неї. При цьому 45 відсотків опитаних заявили, що не мають навичок користування зброєю. Серед тих, хто вміє користуватися вогнепальною зброєю лише в загальних рисах, дві третини хотіли б покращити свої навички. Серед тих, хто взагалі не вміє, - 37 відсотків.

В умовах збройної агресії цілеспрямоване систематичне формування в Україні готовності до національного спротиву, сприяння максимально широкому залученню населення до дій, спрямованих на забезпечення суверенітету і територіальної цілісності держави, є пріоритетом національної безпеки.

У цьому контексті саме вишкільна підготовка може стати системним механізмом формування оборонної свідомості населення. Однією з основних форм військово-патріотичного виховання є військово-шефська робота. Ефективна системна робота у цьому напрямі сприятиме популяризації та підвищенню престижу військової та спеціальної державної служби, підготовці громадян до національного спротиву, формуванню оборонної свідомості.

Виклики та загрози, що постали перед цивілізованим світом і Україною, необхідність захисту території та суверенітету, протидія тероризму, інформаційній та економічній війні з боку держави-агресора провокують посилення такої проблеми, як відсутність системного характеру військово-патріотичного виховання населення всіх вікових категорій, як наслідок - формування системи під впливом деструктивних внутрішніх і зовнішніх факторів, у тому числі держави-агресора.

На сьогодні держава заінтересована у захисті своєї території від зовнішнього втручання, а громадян - від маніпулювання свідомістю ззовні. Це обумовлює пошук різноманітних форм підготовки населення, в тому числі дітей та молоді до військової служби через залучення до відповідних освітніх програм.

Робота з військово-патріотичного виховання повинна проводитися комплексно, спільними зусиллями органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, сил безпеки і оборони України із залученням ветеранів війни, а також закладів освіти, сім'ї, інститутів громадянського суспільства.

Системна організація військово-патріотичного виховання повинна враховувати початкову військову підготовку, формування психологічної та фізичної, морально-духовної готовності до служби в Збройних Силах, задоволення потреби підростаючого покоління у постійному вдосконаленні своєї підготовки до захисту України.

Ураховуючи зазначене, ефективним інструментом є реалізація Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура"), у тому числі за окремими напрямками, з метою здобуття молоддю базових загальновійськових знань, практичних вмінь і навичок із залученням інститутів громадянського суспільства та ветеранів війни.

Реалізація ветеранської політики наскрізно пов'язана з утвердженням української національної та громадянської ідентичності: формування позитивного образу ветеранів війни, розвиток спорту ветеранів війни, формування оборонної свідомості у громадян України, здійснення заходів щодо вшанування пам'яті загиблих ветеранів війни, а також заходів з відзначення на державному рівні дат, пов'язаних із вшануванням ветеранів війни, захистом незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, формуванням соборності та державності тощо.

Трансформаційні процеси, політична та соціальна нестабільність, а також прагнення України приєднатися до Європейського Союзу вимагають формування відповідального та розвинутого громадянського суспільства.

Протягом останніх років громадянське суспільство значно прогресувало і швидко відреагувало на запит сьогодення. Так, у звіті за результатами дослідження “Громадянське суспільство України в умовах війни” (грудень 2022 р. - січень 2023 р.) серед актуальних напрямів діяльності інститутів громадянського суспільства найчастіше названі допомога військовим (18 відсотків) та робота з внутрішньо переміщеними особами і українськими біженцями за кордоном (17,3 відсотка), волонтерство - 10,6 відсотка, соціальний захист вразливих груп і допомога постраждалим від збройної агресії - 9,6 відсотка. Тобто спостерігається концентрація зусиль інститутів громадянського суспільства на найбільш злободенних питаннях за рахунок інших напрямів.

До перспективних напрямів діяльності учасники опитування відносять пошук фінансування, інвестиційне залучення, встановлення зв'язку з міжнародними організаціями - 9 відсотків. Лише 1,9 відсотка опитаних обрали такий напрям, як українізація населення та патріотичне виховання.

Така ситуація містить потенційні ризики згортання важливих напрямів роботи, зокрема за напрямом утвердження української національної та громадянської ідентичності, що обумовлює необхідність підтримки інститутів громадянського суспільства з боку держави, насамперед з реалізації спільних державно-громадських проектів у зазначеній сфері.

2. Візія, мета та пріоритетні напрями Стратегії

Візія - соціально активні та відповідальні громадяни з утвердженою українською національною та громадянською ідентичністю на основі суспільно-державних (національних) цінностей України живуть у державі, яка є частиною європейського та євроатлантичного простору, де забезпечено конституційні гарантії прав і свобод людини та громадянина, досягнуто єдності в суспільстві, подолано суперечності соціокультурного, мовного та регіонального характеру.

Метою Стратегії є формування та утвердження української національної та громадянської ідентичності у громадян та закордонних українців шляхом національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання, громадянської освіти на основі суспільно-державних (національних) цінностей України.

Суб'єкти відносин у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності визначені [Законом України](#) “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності”.

Державна політика у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності спрямована на всі верстви населення України, вікові категорії, закордонних українців та враховує інтереси корінних народів і національних меншин (спільнот) України.

Стратегія реалізовується за такими пріоритетними напрямами:

- 1) утвердження української національної та громадянської ідентичності;

- 2) взаємопідтримка та співпраця щодо формування української національної та громадянської ідентичності між органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства;
- 3) формування системи кадрового забезпечення сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 4) сприяння розвитку інфраструктури у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

3. Стратегічні цілі та показники їх досягнення

Пріоритетний напрям 1. Утвердження української національної та громадянської ідентичності

Стратегічна ціль. Утвердження української національної та громадянської ідентичності на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, формування оборонної свідомості, громадянської стійкості, соціальної активності та відповідальності в українців.

Досягнення цілі передбачається шляхом виконання таких завдань:

- 1) формування та утвердження в суспільстві патріотичної свідомості, поваги до державних символів, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави, державної мови як національної цінності та важливого атрибута національної та громадянської ідентичності;
- 2) формування оборонної свідомості та громадянської стійкості;
- 3) сприяння створенню, виробництву та поширенню українськомовного інформаційного та культурного продукту, підвищення рівня його споживання шляхом формування єдиної державної інформаційно-просвітницької політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 4) популяризація історії України, зокрема боротьби українського народу за самовизначення і творення власної держави, видатних особистостей українського державотворення, ветеранів війни, захисників та захисниць України, які полягли в боротьбі за захист незалежності та територіальної цілісності України, українців, досягнення яких увійшли до світової історії;
- 5) сприяння утвердженню сімейних цінностей та активне залучення сім'ї до формування української національної та громадянської ідентичності;
- 6) формування та збереження української національної та громадянської ідентичності у громадян України, які проживають за кордоном та на тимчасово окупованій території;
- 7) інтеграція національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання та громадянської освіти у сферу відпочинку та розваг;
- 8) популяризація та збереження культурної спадщини та культурних цінностей України;
- 9) залучення військовослужбовців, ветеранів війни до освітньої діяльності з початкової та базової військової підготовки, організації та виконання програм, реалізації проєктів та здійснення заходів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 10) формування активної життєвої та громадянської позиції, здатності брати участь у житті суспільства, органів місцевого самоврядування та в управлінні на різних рівнях, зокрема у волонтерській діяльності;

- 11) формування і розвиток критичного мислення та медіаграмотності, вміння практично застосовувати здобуті знання, уміння і навички, запобігання поширенню недостовірної інформації;
- 12) формування усвідомленого та відповідального ставлення населення до питань надання домедичної допомоги особам у невідкладних станах;
- 13) забезпечення організації науково-дослідної та методичної роботи у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Результативний показник досягнення стратегічної цілі

- 1) - щороку охоплюється не менше 1,5 відсотка осіб заходами та проектами, спрямованими на утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Пріоритетний напрям 2. Взаємопідтримка та співпраця щодо формування української національної та громадянської ідентичності між органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства

Стратегічна ціль. Забезпечення спільної та скоординованої діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у партнерстві з інститутами громадянського суспільства, міжнародними організаціями, представниками бізнесу та іншими суб'єктами у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності з метою формування та реалізації державної політики у зазначеній сфері.

Досягнення цілі передбачається шляхом виконання таких завдань:

- 1) розвиток ініціатив, спрямованих на співпрацю влади, міжнародних організацій, закордонних українців, інститутів громадянського суспільства та соціально-відповідального бізнесу на принципах державно-громадського та державно-приватного партнерства;
- 2) утворення координаційних рад з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, органах місцевого самоврядування;
- 3) залучення інститутів громадянського суспільства, фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, ветеранів війни, волонтерів та інших суб'єктів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності до формування та реалізації державної політики у зазначеній сфері;
- 4) надання фінансової, інформаційної, методичної, організаційної допомоги та інших видів державної підтримки інститутами громадянського суспільства на реалізацію проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 5) залучення інститутів громадянського суспільства до процесів формування єдиного інформаційно-просвітницького простору, в тому числі до створення онлайн-інструментів у напрямі утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Результативні показники досягнення стратегічної цілі:

- 1) утворено не менше 25 координаційних рад з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, органах місцевого самоврядування;
- 2) щороку охоплюється не менше 0,5 відсотка населення проектами у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, реалізованими інститутами громадянського суспільства.

Пріоритетний напрям 3. Формування системи кадрового забезпечення сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності

Стратегічна ціль. Створення та розвиток системи підготовки фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності за напрямами національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання та громадянської освіти.

Досягнення зазначеної цілі передбачається шляхом виконання таких завдань:

- 1) формування системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 2) розроблення та затвердження типової програми підвищення кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності за напрямами національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання та громадянської освіти;
- 3) підготовка фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності до роботи з населенням, яке проживало на тимчасово окупованій території, та його реінтеграція в соціокультурний простір України;
- 4) підготовка фахівців та педагогічних працівників з числа ветеранів війни з подальшим їх залученням до організації та провадження освітньої діяльності, виконання програм, реалізації проектів та здійснення заходів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 5) удосконалення компетентностей, знань, умінь та навичок фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності шляхом неформальної освіти.

Результативний показник досягнення стратегічної цілі

- 1) - щороку близько 120 осіб беруть участь у заходах, спрямованих на удосконалення компетентностей, знань, умінь та навичок фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, шляхом неформальної освіти.

Пріоритетний напрям 4. Сприяння розвитку інфраструктури у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

Стратегічна ціль. Забезпечення умов створення та розвитку інфраструктури у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, об'єднаної в ефективну систему, що популяризує суспільно-державні (національні) цінності.

Досягнення зазначеної цілі передбачається шляхом виконання таких завдань:

- 2) забезпечення сприятливих умов створення та розвитку інфраструктури з утвердження української національної та громадянської ідентичності в регіонах України;
- 3) створення та розвиток національно-патріотичних, військово-патріотичних осередків виховання дітей та молоді у закладах сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності у тісній співпраці з інститутами громадянського суспільства;
- 4) сприяння створенню структурних підрозділів з утвердження української національної та громадянської ідентичності в молодіжних, волонтерських центрах, просторах, центрах та інших організаціях і установах, які провадять діяльність у зазначеній сфері;
- 5) розвиток інституційної спроможності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Результативні показники досягнення стратегічної цілі:

- 1) створено структурні підрозділи з утвердження української національної та громадянської ідентичності органами виконавчої влади;
- 2) розроблено критерії моніторингу та порядок моніторингу діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності.

4. Етапи реалізації Стратегії

Реалізовувати Стратегію передбачається трьома етапами:

- 1) перший етап (2023-2025 роки) - виконання завдань і заходів операційного плану заходів, формування кадрової системи сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності, забезпечення умов для створення та розвитку інфраструктури у зазначеній сфері, проведення моніторингу та оцінювання;
- 2) другий етап (2026-2028 роки) - виконання завдань і заходів операційного плану заходів, формування цілісної загальнодержавної політики у зазначеній сфері, в тому числі через роботу координаційних рад з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при місцевих органах виконавчої влади, органах місцевого самоврядування, розвиток інститутів громадянського суспільства, які провадять діяльність у зазначеній сфері, розвиток інфраструктури сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності, проведення оцінки ефективності прийнятих нормативно-правових актів, проведення моніторингу та оцінювання;
- 3) третій етап (2029-2030 роки) - створення підґрунтя для подальшого розвитку сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності, проведення моніторингу та оцінювання, розроблення Стратегії на наступний період.

5. Механізм реалізації Стратегії

Організаційне забезпечення реалізації Стратегії передбачає розроблення планів заходів з її реалізації, в яких конкретизовані окремі заходи із зазначенням строків їх здійснення. Плани заходів з реалізації цієї Стратегії розробляються поетапно на 2023-2025, 2026-2028 і 2029-2030 роки з можливістю їх уточнення щороку.

Інституційне забезпечення реалізації Стратегії передбачає удосконалення нормативно-правового забезпечення сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності; розподіл повноважень між органами, відповідальними за виконання планів заходів з реалізації цієї Стратегії відповідно до їх компетенції та з урахуванням ресурсних можливостей; створення умов належного виконання цієї Стратегії органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, зокрема в частині справедливого розподілу наявних ресурсів, у тому числі кадрових; налагодження ефективної співпраці між органами, відповідальними за реалізацію Стратегії, та інститутами громадянського суспільства, зокрема шляхом укладення угод, контрактів, меморандумів, здійснення спільних заходів, реалізації проектів; врегулювання конфлікту інтересів; запобігання корупції.

Науково-аналітичний та експертний супровід процесу формування державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності та реалізації Стратегії забезпечують науково-дослідні установи, інші інститути громадянського суспільства, організації.

Науково-методичне забезпечення включає дослідження, аналіз проблем у сфері утвердження української національної та громадянської освіти; створення та впровадження системи моніторингу та оцінки реалізації Стратегії; аналіз поточних результатів реалізації Стратегії; розроблення пропозицій і рекомендацій щодо актуалізації цілей і завдань Стратегії.

Реалізація Стратегії передбачає формування та реалізацію єдиної державної інформаційно-просвітницької політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності

шляхом забезпечення організації та проведення інформаційних кампаній, створення онлайн-інструментів утвердження української національної та громадянської ідентичності суб'єктами відносин у зазначеній сфері в межах своїх повноважень відповідно до законодавства.

Реалізація Стратегії здійснюється на основі партнерства, координації та узгодження діяльності всіх органів, що забезпечують її реалізацію відповідно до законодавства.

6. Фінансові ресурси для реалізації Стратегії

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів у межах бюджетних призначень, передбачених головним розпорядникам бюджетних коштів на відповідний бюджетний період, міжнародної технічної допомоги, інших джерел, не заборонених законодавством.

7. Моніторинг та оцінка результатів реалізації Стратегії

Стратегія передбачає проведення моніторингу відповідно до етапів її реалізації та щорічної оцінки ефективності реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Метою проведення моніторингу є своєчасне виявлення та розв'язання проблем, що перешкоджають досягненню кінцевої мети Стратегії.

Після закінчення кожного етапу реалізації Стратегії проводиться моніторинг результатів, на підставі якого готуються висновки, що враховуються під час розроблення плану заходів з реалізації Стратегії для наступного етапу.

Моніторинг здійснюється шляхом проведення аналізу:

- 1) досягнення очікуваних результатів Стратегії, з'ясування причин відхилення;
- 2) виконання завдань та заходів Стратегії шляхом визначення частки виконаних/невиконаних завдань та заходів у плановому періоді, пошуку причин відхилення.

Моніторинг Стратегії проводиться шляхом залучення до процесу науково-дослідних установ, незалежних організацій (експертів).

За результатами проведеного моніторингу Мінмолодьспортом готується та подається Кабінетові Міністрів України звіт.

Періодичність подання такого звіту визначається планами заходів з реалізації Стратегії.

Щорічна оцінка ефективності реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності щодо виконання її завдань, реалізації проектів і здійснення заходів здійснюється на основі даних звіту про результати моніторингу, проведення аналізу суспільного становища в Україні на державному, регіональному та місцевому рівні.

За результатами оцінювання Мінмолодьспортом готується та подається Кабінетові Міністрів України звіт, що містить висновки та рекомендації щодо необхідності перегляду, припинення чи продовження реалізації Стратегії, основні досягнення та недоліки державної політики за визначений період.

8. Очікувані результати реалізації Стратегії

Очікуваними результатами реалізації Стратегії є:

- 1) збільшення кількості осіб, охоплених заходами та проектами у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 2) збільшення кількості громадян, які, за даними соціологічних опитувань, пишаються своїм українським походженням та/або громадянством;
- 3) зростання кількості громадян України, насамперед молоді, які беруть участь у голосуванні під час виборів та референдумів, що проводяться в Україні та за її межами відповідно до закону;
- 4) зростання щороку кількості населення України, закордонних українців, залучених до заходів та проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 5) зростання відсотка населення, яке щороку приймається на військову службу до сил безпеки і сил оборони України та інших утворених відповідно до законів військових формувань;
- 6) зростання частки громадян України, які, за даними соціологічних опитувань, готові захищати незалежність та територіальну цілісність України із зброєю в руках;
- 7) зростання частки громадян, які, за даними соціологічних опитувань, володіють і спілкуються українською мовою в повсякденному житті;
- 8) збільшення обсягу українськомовного інформаційного та культурного продукту та зростання рівня його споживання;
- 9) зростання рівня медіакультури та медіаграмотності населення;
- 10) населення України користується рівним правом доступу до громадянської освіти (формальної, неформальної, інформальної), яка ґрунтується на суспільно-державних (національних) цінностях, критичному мисленні;
- 11) реалізація ініціатив, спрямованих на співпрацю влади, міжнародних організацій, закордонних українців, інститутів громадянського суспільства та соціально відповідального бізнесу на принципах державно-громадського та державно-приватного партнерства;
- 12) збільшення щороку кількості реалізованих проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, підтриманих органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;
- 13) збільшення щороку кількості громадян України, інститутів громадянського суспільства, міжнародних організацій та представників бізнесу, залучених органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування до процесу формування та реалізації державної політики, прийняття управлінських рішень у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 14) функціонування налагодженої єдиної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- 15) збільшення щороку кількості фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, яких було залучено до заходів з формальної та неформальної освіти;
- 16) зростання кількості закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності, які провадять активну діяльність та реалізують державну політику у зазначеній сфері, та рівня їх відвідуваності.